подъ оставенитѣ вѣкъ.... Мълчащецъ, като глѣдаше въ огньтъ, сѣди Скобелевъ.... Нему му са не спи.... Напомнюва си цѣлийтъ този денъ.... Всичката тази бойня.... Въ военний ентузиастъ са клати проклятието на войната.... Защо той не е убитъ? Защо той останѫ да живѣе, като закопа своитѣ най-добри полкове, и горкото съзнание на ненужностьта на безплодно-принесеннитѣ жъртви са клати въ душата, и студено му ставаше когато той вспомнюваше, какви именно хора той днеска е изгубилъ.... Какъ гѣ са бихѫ подъ Ловечъ! Съ каква вѣра въ него днеска отиваха на смьрть.... Отидохѫ за да не са върнатъ вече.... Не бѣше ли погрѣшка въ смѣткитѣ му?" клатяше са въ душата острого жило на съмнѣнието.... Не той ли е виноватъ въ тѣхната смьрть?.... И пакъ той провѣрява мигъ слѣдъ мигъ всичкитѣ тѣзи тридесять часа на безпрѣстаннийтъ бой, и пакъ са клати въ душата горчивото проклятие на бездарностьта, която направи жъртвитѣ безплодни, която отнѣ на днешнийтъ день този именно вѣнецъ на побѣдата, който единъ можаше да направи всичкийтъ този бой не толкова отвратителенъ, щѣше да застави да са забрави неговътъ ужасъ!.... А гдѣ сѫ тѣзи, гдѣ тѣзи още вчера весели, здрави и бодри хора? Гдѣ е генералъ Тебякинъ ? Гдѣ е Доброволский? Убитъ.... Гдѣ е смѣлийтъ командиръ на тринадесятийтъ стрѣлковъ баталионъ Селингре ? Убитъ. Гдѣ е Горталовъ? Умрѣлъ на щиковетѣ.... Хиляди убити и ранени.... Защо? На кого бѣше нужна тѣхната смьрть?.... И той все повече и повече са гушаше въ солдатскийтъ шинель, като че студено му ставаше отъ тѣзи въспоминания именно сега, наединѣ съ тази нощь, съ нейнитѣ страхливи, печални, кротки звѣзди, които ужь го укоряваха отъ височината на тьмното, равнодушното къмъ всичко, и къмъ побѣдата, и къмъ пораженнето, небе.... Повдигаше ли са въ този желѣзенъ человѣкъ забѣлѣжителнийтъ гласъ: „на какво дѣло ти служишь?" Ставахѫ ли и нему понятни и близки изнемощяванията на Канна?.... Той затваряше очи, като са стараяше да не види даже лицата на спящитѣ.... Но тъй още нѣ-чуванно звучеше въ душата му гласътъ на невидимийтъ изобличитель. Тъкмо въ гръдитѣ му проникваше студена мьртвешка ржка и безпощадно стискаше живото му сьрдце.... „Ти никога нѣма да забравишь този день.... Никога!... Ще загаснѫтъ трясъцитѣ на войната, и всякой пѫть, когато ти ще останѣшь самъ самичъкъ, азъ ще дохаждамъ при тебе, азъ ще да ти напомнювамъ